

Riksdagens snabbprotokoll

2025/26:118

Fredagen den 8 maj

Kl. 09.00–10.08

Det justerade protokollet utkommer inom tre veckor eller vid den tidpunkt som talmannen bestämmer. Talare som vill göra anmärkningar mot snabbprotokollet ska anmäla detta senast kl. 12.00 den tredje vardagen efter sammanträdet.

§ 1 Anmälan om ersättare

Talmannen anmälde att *Magdalena Sundqvist* (S) inträtt som ersättare för *Arber Gashi* (S) under tiden för hans ledighet den 8 maj–7 juni.

§ 2 Avsägelse

Talmannen meddelade att *Rebecka Le Moine* (MP) av sagt sig uppdraget som ledamot i Nordiska rådets svenska delegation från och med den 11 maj.

Kammaren biföll denna avsägelse.

§ 3 Anmälan om efterträdare

Talmannen meddelade att Socialdemokraternas partigrupp anmält *Magdalena Sundqvist* som suppleant i socialförsäkringsutskottet under *Arber Gashis* ledighet samt

att Miljöpartiets partigrupp anmält *Emma Berginger* som ledamot i Nordiska rådets svenska delegation och *Rebecka Le Moine* som suppleant i Nordiska rådets svenska delegation.

Talmannen förklarade vald *under tiden den 8 maj–7 juni* till

suppleant i socialförsäkringsutskottet
Magdalena Sundqvist (S)

Talmannen förklarade valda *från och med den 11 maj* till

ledamot i Nordiska rådets svenska delegation
Emma Berginger (MP)

suppleant i Nordiska rådets svenska delegation
Rebecka Le Moine (MP)

§ 4 Anmälan om faktrapromemoria

Talmannen anmälde att följande faktrapromemoria om förslag från Europeiska kommissionen hade kommit in och överlämnats till utskott:

2025/26:FPM90 Inrättande av programmet för agil och snabb försvarsinnovation (AGILE)
COM(2026) 135 till försvarsutskottet

§ 5 Ärenden för hänvisning till utskott

Följande dokument hänvisades till utskott:

Propositioner

2025/26:250 till trafikutskottet

2025/26:261 till skatteutskottet

2025/26:267 till justitieutskottet

Motioner

2025/26:4105, 4124, 4131, 4134 och 4139 till miljö- och jordbruksutskottet

§ 6 Ärenden för bordläggning

Följande dokument anmäldes och bordlades:

Justitieutskottets betänkanden

2025/26:JuU39 En särskild straffbestämmelse för psykiskt våld

2025/26:JuU32 Stärkt säkerhet vid allmänna sammankomster och offentliga tillställningar

Socialförsäkringsutskottets betänkanden

2025/26:SfU21 Kvalificering till socialförsäkringen

2025/26:SfU24 Ett mer träffsäkert och korrekt bostadsbidrag

Finansutskottets betänkande

2025/26:FiU31 Riksrevisionens rapport om statens fastighetsförvaltning

Skatteutskottets betänkanden

2025/26:SkU25 Sänkt mervärdesskatt på tillträde till danstillställningar

2025/26:SkU26 Ett undantag i kupongskattelagen för utländska stater

2025/26:SkU27 Författningsändringar med anledning av övertagande av uppgift inom eurovinjettsamarbetet

§ 7 Svar på interpellation 2025/26:440 om utbildningen för företagsläkare

Anf. 1 Arbetsmarknadsminister och vikarierande klimat- och miljöminister JOHAN BRITZ (L):

Herr talman! Johanna Haraldsson har frågat mig vilka konkreta åtgärder jag avser att vidta för att säkerställa en långsiktigt hållbar kompetensförsörjning av företagsläkare i Sverige, om regeringen avser att utse en myndighet med tydligt ansvar för finansiering och organisering av utbildningen i arbetsmedicin, inklusive ST-utbildningen för företagsläkare, när regeringen avser att fatta beslut om huvudmannskapet för utbildningen för företagsläkare, och vilken bedömning regeringen gör av vilka konsekvenser ett uteblivet beslut får för den framtida tillgången på företagshälsovård och möjligheten att upprätthålla skyddsnivån för arbetstagare i Sverige.

Jag vill inleda med att tacka ledamoten för frågorna.

En förutsättning för företagshälsovårdens arbete är en robust kompetensförsörjning av läkare med specialistutbildning inom arbetsmedicin. I dagsläget finns, som Johanna Haraldsson nämner, inte någon särskild huvudman med ett utpekat ansvar att sörja för möjligheten att verkställa alla steg fram till specialistkompetensbevis inom arbetsmedicin. Enligt hälso- och sjukvårdslagen (2017:30) ska det i regionerna finnas möjlighet till anställning för läkares specialisttjänstgöring inklusive bastjänstgöring i en omfattning som motsvarar det planerade framtida behovet av läkare med specialistkompetens i klinisk verksamhet.

Regeringen har tagit flera initiativ för att stärka det hälsofrämjande och förebyggande arbete som företagshälsovården utför. Bland annat har Karolinska institutet tagit över uppgiften att följa och främja kompetensförsörjningen inom företagshälsovården från och med den 1 januari 2026 (A2025/00104).

För att underlätta för arbetsgivare att ta sitt rehabiliteringsansvar och ta till vara företagshälsovårdens expertresurser har även bidraget för arbetsplatsinriktat rehabiliteringsstöd utvecklats. Försäkringskassan och Arbetsmiljöverket har dessutom fått i uppdrag av regeringen att utveckla sin samverkan och tillsyn av arbetsgivares arbetsmiljö- och rehabiliteringsansvar (S2024/02157 respektive A2024/01446). Regeringen avser att under maj månad lämna en skrivelse till riksdagen med en ny arbetsmiljöstrategi.

Anf. 2 JOHANNA HARALDSSON (S):

Herr talman! Allt sedan Arbetslivsinstitutet lades ner av högerregeringen 2007 har ingen haft uppdraget och ansvaret för ST-utbildningen i arbetsmedicin. Det har lett till att antalet företagsläkare minskat stadigt, och bristen är nu akut. En majoritet av dem som jobbar som företagsläkare är över 65 år, och alla handledare och studierektorer är över 70 år. Det är de som krävs för att utföra utbildningen.

Kansliet för hållbart arbetsliv har varnat för att bristen på företagsläkare kan vara en systemrisk. I en rapport till regeringen i februari 2024 slog Myndigheten för arbetsmiljökunskap fast att en av de viktigaste åtgärderna för att klara kompetensförsörjningen är att se till att det finns en huvudman för utbildningen. Man pekade också på behovet av ett samlat ansvar för finansieringen.

När Sveriges Företagshälsor och Svenska Företagsläkarföreningen har vänt sig till regeringen med frågor, förslag och önskan om samtal och lösningar på problemen har de skickats mellan olika departement: Arbetsmarknadsdepartementet, Socialdepartementet och Utbildningsdepartementet. Med anledning av den förvirring som verkar råda inom regeringen kring vem som har det reella ansvaret för frågan ställde jag en skriftlig fråga till statsministern för att för att klargöra vilket departement eller vilken minister i regeringen som har ansvaret för utbildningen av företagsläkare. Då hänvisades frågan till sjukvårdsministern. Men under den interpellationsdebatten som jag senare hade med sjukvårdsministern blev det tydligt att hon inte ansåg sig ha ansvaret utan hänvisade tillbaka till arbetsmarknadsministern.

Vi har alltså en situation där det finns ett allvarligt problem, men ingen i regeringen verkar vilja ta ansvar för att lösa det. De frågor jag har ställt här i dag är alltså desamma som jag ställde till sjukvårdsministern. Jag får samma icke-svar i dag som jag fick från sjukvårdsministern i höstas.

I skriftliga frågor och i interpellationer har olika ministrar konstaterat samma sak. Exakt samma formulering återkommer i flera svar: I dagsläget finns inte någon särskild huvudman med ett utpekat ansvar för att sörja för möjligheten att verkställa alla steg fram till specialistkompetensbevis inom arbetsmedicin.

Regeringen har alltså förmågan att identifiera problemet men uppenbart inte förmågan att fatta nödvändiga beslut. Vad är problemet? Vad är det egentligen som hindrar regeringen från att agera? Varför har man inte gått vidare med de förslag som Mynak lagt fram om att utse huvudman för ST-utbildningen i arbetsmedicin och säkra finansieringen? Regeringen har ju haft förslagen på sitt bord i ungefär två år.

Man börjar också fundera lite – om det verkligen är så att arbetsmarknadsministern har ansvaret, varför gör ministern inte ens en ansats att svara på de fyra väldigt konkreta frågor som jag har ställt i min interpellation?

Jag har återkommande tagit upp detta i kammaren, i skriftliga frågor och motioner. Men svaren och initiativen från regeringen uteblir. Jag hoppas verkligen

att ministern i sina kommande inlägg här i dag lämnar besked. Framtiden för företagshälsovården är oerhört osäker om ingenting görs åt kompetensförsörjningsfrågan när det gäller företagsläkare.

Anf. 3 Arbetsmarknadsminister och vikarierande klimat- och miljöminister JOHAN BRITZ (L):

Herr talman! Jag är väldigt tacksam över att Johanna Haraldsson tar upp den viktiga frågan om kompetensförsörjning i företagshälsovården. Låt oss börja med att slå fast att vi är överens om vikten av att vi har en väl fungerande företagshälsovård. För detta krävs förstås också utbildade företagsläkare.

Företagshälsovården är ju ett viktigt stöd för att motverka bland annat ohälsa och sjukfrånvaro i arbetslivet. Men grunden för en långsiktigt god arbetsmiljö skapas på arbetsplatsen genom ett systematiskt förebyggande arbetsmiljöarbete i en väl fungerande samverkan mellan arbetsgivare och arbetstagare.

Företagshälsovården är en viktig expertresurs, som vid behov kan anlitas av arbetsgivaren för att förebygga och undanröja hälsorisker på arbetsplatser. Den har kompetens att identifiera och beskriva sambanden mellan arbetsmiljö, organisation, produktivitet och hälsa.

En annan uppgift för företagshälsovården är att förebygga sjukfrånvaro och rehabilitera sjukskrivna tillbaka till arbetsplatsen. Dessutom utför läkare inom företagshälsovården medicinska kontroller, och de utfärdar tjänstbarhetsintyg.

Jag stannar där.

Anf. 4 JOHANNA HARALDSSON (S):

Herr talman! Ja, det är ett viktigt stöd, men det stödet riskerar att helt urholkas med tanke på att antalet företagsläkare som ska utföra uppdraget ständigt minskar.

Man ska vidta de åtgärder som krävs på arbetsplatsen, men man har också skyldighet att anlita just företagshälsovård eller motsvarande expertresurs om man behöver det. Om denna inte finns att tillgå blir det ett oerhört stort problem; det blir svårt att lyckas uppfylla de skyldigheter som man faktiskt har som arbetsgivare.

Jag kan konstatera att svaret på mina frågor fortfarande uteblir. Särskilt oroande är det att ministern inte har något svar på min fråga om vilken bedömning regeringen gör när det gäller konsekvenser av att man inte fattar det här beslutet, som man hittills inte har fattat. Vad får det för konsekvenser för företagshälsovården och för arbetsmiljön i stort?

Det är allvarligt att ministern inte ens har funderat på vilka konsekvenser detta får. Men vi kan titta på hur det ser ut i dag. Då kan vi ganska snabbt konstatera vad ett uteblivet beslut hittills har inneburit. Det har lett till färre företagsläkare och därmed sämre tillgång till företagshälsovård på våra svenska arbetsplatser.

Företagsläkare behövs för att genomföra lagstadgade medicinska kontroller och för att utfärda bland annat tjänstbarhetsintyg. Utan den kompetensen blir det svårt för arbetsgivare att leva upp till

arbetsmiljölagstiftningen. I förlängningen finns det egentligen bara två alternativ. Antingen tvingas man sänka kraven när det gäller medicinska kontroller och att företag ska anlita företagshälsovård, alltså sänka skyddet för arbetstagarna, eller så riskerar verksamheter att stoppas för att arbetsgivare inte kan uppfylla grundläggande skyddskrav.

Jag undrar om ministern tycker att det är en önskvärd utveckling.

Herr talman! Ministern hänvisar i sitt svar till den nya arbetsmiljöstrategin, men i det gemensamma remissvaret från arbetsmarknadens parter finns en tydlig kritik kopplad till den här frågan. Svenskt Näringsliv skriver tillsammans med LO och PTK att företagshälsovården för många arbetsgivare är en nödvändig resurs för att kunna bedriva ett fungerande arbetsmiljöarbete, precis som konstateras här i dag. De är tydliga med att bristen på företagsläkare är särskilt akut. Men det kanske mest intressanta är att parterna dessutom skriver att frågan inte lyfts i den arbetsmiljöstrategi som ministern här hänvisar till. Den behöver beskrivas i större utsträckning för att vi ska komma närmare en lösning.

Både arbetsgivarorganisationer och fackliga organisationer säger alltså att regeringen inte tar frågan på tillräckligt stort allvar. Man undrar om ministern har läst det här remissvaret. Kommer han att se till att problemen med kompetensförsörjningen i företagshälsovården lyfts fram bättre i strategin? Men det allra viktigaste är: När tänker ministern ta ansvar för frågan och fatta de nödvändiga besluten?

Det som efterfrågas är ganska tydligt och ganska konkret. Branschen, myndigheter, utredare och arbetsmarknadens parter efterfrågar en statlig samordning och en långsiktig finansieringsmodell för utbildning av företagsläkare.

Som sagt: Alla verkar veta vad som behöver göras, men ingen förstår varför det inte händer någonting. Varför har inte ministern förmågan att lämna några besked?

Anf. 5 Arbetsmarknadsminister och vikarierande klimat- och miljöminister JOHAN BRITZ (L):

Herr talman! Jag tackar återigen Johanna Haraldsson för den här viktiga diskussionen.

Regeringen tar frågan om kompetensförsörjning inom hälso- och sjukvården på stort allvar. Den 1 juni 2023 beslutade regeringen att tillsätta en parlamentariskt sammansatt kommitté för att ta fram beslutsunderlag som möjliggör ett stegvis och långsiktigt införande av ett helt eller delvis statligt huvudmannaskap för hälso- och sjukvården. Enligt slutbetänkandet, som redovisades den 2 juni 2025, bedömer kommittén att staten bör ta ett utökat ansvar för ett antal områden, varav kompetensförsörjning är ett område, i syfte att skapa bättre förutsättningar för att möta vårdbehovet. Dessa förslag bereds just nu i Regeringskansliet.

Låt mig ändå ta upp två exempel på initiativ från regeringen för att stärka den statliga styrningen, med bäring på kompetensförsörjning.

Den 1 januari 2026 aviserade regeringen en fortsatt satsning på kompetensförsörjning med utgångspunkt i Nationella vårdkompetensrådets nationella plan för kompetensförsörjningen i hälso- och sjukvården. Inom ramen för detta har Socialstyrelsen fått i uppdrag att betala ut cirka 1 miljard kronor till kommuner och regioner i syfte att stärka kompetensförsörjningen inom hälso- och sjukvården. De insatser som genomförs ska bland annat utgå från den nationella planen för att förbättra hälso- och sjukvårdens kompetensförsörjning.

Därtill kan kommuner och regioner ta del av två statsbidragsförordningar vid genomförande av insatser som avser kompetensförsörjning och arbetsmiljö i specialiserad vård respektive primärvård. Genom en övergång från överenskommelser till förordningsstyrda statsbidrag tydliggörs också en långsiktighet i den statliga styrningen på områden med bäring på kompetensförsörjningen.

Anf. 6 JOHANNA HARALDSSON (S):

Herr talman! Alla de åtgärder som ministern här lyfter upp berör inte den fråga som vi debatterar i dag. Vårdansvarskommittén, som han lyfter upp, berör inte alls frågan om ST-utbildningen i arbetsmedicin eller företagshälsovårdens kompetensförsörjning. Det blir direkt missvisande att lyfta upp de åtgärderna när de de facto inte berör det här området.

Ministern pratar om regionernas ansvar för hälso- och sjukvården. Det säger verkligen någonting om nivå av förståelse från ministrarnas sida för problemen. Regionerna ansvarar ju inte för företagshälsovården. De organiserar inte. De är inte huvudmän. Företagsläkare är i regel inte anställda av regionerna. Detta är en av anledningarna till att vi står här i dag. Företagsläkare är i praktiken den enda läkarspecialitet där det saknas en tydligt offentligt finansierad och samordnad utbildningsstruktur.

Jag återkommer till detta: Alla de åtgärder som ministern här lyfter upp berör inte just den här specialiteten.

Men ministern menar kanske att regionerna ska ta ansvar för utbildningen av företagsläkare. I så fall undrar jag hur det ska gå till. Eller är detta bara något som ministern säger för att göra sina svar här i dag lite mer fylliga?

Ministern lyfte i ett tidigare inlägg fram att Karolinska institutet har tagit över en uppgift som en annan myndighet tidigare hade. Det är liksom ingen förstärkning av åtgärder; det är bara en överflyttning av ett ansvar till en annan myndighet.

Det som efterfrågas är beslut om finansiering, organisering och tydligt ansvar för utbildningen. Problemet är identifierat. Behoven är kända. Förslagen finns. Nu behöver regeringen fatta beslut.

När tänker regeringen ta ansvar och agera? Tänker man göra det innan situationen blir ännu värre?

Anf. 7 Arbetsmarknadsminister och vikarierande klimat- och miljöminister JOHAN BRITZ (L):

Herr talman! Johanna Haraldsson nämnde Karolinska institutet. Inom Karolinska institutet finns forskning och utbildning och annan kompetens inom området företagshälsovård. Det var därför som regeringen i samband med att Myndigheten för arbetsmiljökunskap avvecklades gav Karolinska institutet i uppdrag att följa och främja företagshälsovården när det gäller kompetensförsörjning.

För att underlätta för arbetsgivare att ta sitt rehabiliteringsansvar och ta till vara företagshälsovårdens expertresurser har bidraget för arbetsplatsinriktad rehabiliteringsstöd utvecklats. De anslagna medlen har ökat med 20 miljoner kronor, från 114 till 134 miljoner kronor. Beloppet som kan betalas ut till en arbetsgivare har fördubblats från 10 000 kronor till 20 000 kronor per arbetstagare och år.

Försäkringskassan och Arbetsmiljöverket har vidare haft i uppdrag av regeringen att utveckla sin samverkan och tillsyn av arbetsgivares arbetsmiljö- och rehabiliteringsansvar. Uppdraget har återrapporterats, och i återrapporteringen har myndigheterna bland annat uppdaterat sina rutiner för hur tips lämnas och följs upp och arbetat med kommunikationsinsatser riktade till arbetsgivare.

De frågor som Johanna Haraldsson lyfter upp är mycket viktiga och relevanta. Bedömningen är att regeringen kommer att behöva återkomma under hösten med ytterligare insatser.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 8 Svar på interpellation 2025/26:448 om desinformation om vindkraft

Anf. 8 Energi- och näringsminister EBBA BUSCH (KD):

Herr talman! Josef Fransson – god morgon!

Josef Fransson har frågat mig om jag har tagit intryck av Sveriges Radios mycket omfattande rapportering om branschorganisationen Wind Europes rapport om rysk desinformation kring vindkraft och om regeringen och jag i så fall tänker ompröva några energipolitiska beslut.

Regeringens kursomläggning och långsiktiga inriktning av energipolitiken ligger fast. Steg för steg bygger regeringen ett robust, kostnadseffektivt och fossilfritt energisystem som möjliggör klimatomställningen, stärker konkurrenskraften och möter framtidens behov – både i vardag, i kris och ytterst även i krig. Regeringen vill ge goda förutsättningar för alla fossilfria energislag och välkomnar all ny elproduktion som stärker elsystemet med rätt egenskaper och på rätt plats.

I fråga om vindkraft kan Josef Fransson läsa i regeringens energipolitiska inriktningsproposition (prop. 2023/24:105) att vindkraften i ökad utsträckning behöver bidra med förmågor för ett leveranssäkert

elsystem. En fortsatt utbyggnad av vindkraften är samtidigt viktigt för att inte tappa tempo i elektrifieringen på kort sikt. Därmed är det väsentligt med en ökad lokal acceptans och att framtida vindkraftsutbyggnad i allt högre grad stärker lokalsamhällena och bidrar till lokal nytta.

Syftet med regeringens omläggning av energipolitiken är att säkra en trygg tillgång till fossilfri energi till konkurrenskraftiga priser. Regeringen arbetar på bred front för att få till ett robust, leveranssäkert elsystem som levererar el till konkurrenskraftiga priser årets alla dagar, oavsett väder och vind, där det behövs, när det behövs.

Detta är ingenting som jag i egenskap av energiminister har för avsikt att ändra på.

Anf. 9 JOSEF FRANSSON (SD):

Herr talman! Tack för svaret på interpellationen, energiministern och Blikstorpsättlingen Ebba Busch!

Den 21 april släppte alltså branschorganisationen Wind Europe rapporten *Wind Energy Dis- and Misinformation Undermining Europe's Security and Competitiveness*, vilket fick stort genomslag inte minst i Sverige. I rapporten påstår man att spridningen av falska budskap om vindkraft är störst i Sverige av de europeiska länderna och att proryska grupper, fossila bränslebolag, politiker och alternativa medier står bakom denna desinformation. Vidare skriver man att desinformationen försenar utbyggnad av förnybar energi i Europa.

Rapporten har sedermera plockats upp av vindkraftens branschorganisation i Sverige, Green Power Sweden, som naturligtvis stämmer in i rapportens slutsatser. Likaså har rapporten lyfts upp av Sveriges Radio, som först rapporterade i *Ekot*, sedan i ett uppföljande reportage i *Vetenskapsradion* och sedan med ett program på 45 minuter i klimatpodden *Klotet*. Mer eller mindre rakt igenom har man stärkt rapportens budskap utan något kritiskt perspektiv, vilket gör det intressant att diskutera rapporten vidare.

Herr talman! År 2011 skrev jag min första riksdagsmotion som problematiserade vindkraft. Sedan dess har jag återkommande och ur olika perspektiv problematiserat detta energislag, men inte visste jag att jag i över 15 år har sysslat med desinformation, tydligen också rysk sådan.

I min motion från 2011 lyfte jag fallande fastighetsvärden som ett problem. Detta har bland annat föreningen Villaägarna tillstyrkt på senare tid. Man pekar på studier som visar att fastighetspriserna sjunker med 10–25 procent nära vindkraftsetableringar. Vindkraftens branschorganisation Wind Europe låter oss dock få veta att ”wind farms have no or a limited impact on housing prices”.

Var landar energiminister Ebba Busch i detta? Är jag såväl som Villaägarna en del av en rysk desinformationskampanj när vi framför fallande huspriser på grund av vindkraft? Är rent av propositionen som är under beredning där vindkraftsföretagen ska tvingas lösa ut missnöjda fastighetsägare till det marknadspris

som rådde innan vindkraftsparken kom på tal ett resultat av rysk desinformation?

Herr talman! Jag har i otaliga sammanhang problematiserat att vindkraftens väderberoende ger otillförlitlig energiförsörjning och leder till att svensk industri hålls tillbaka från att investera och expandera. Jag har till och med gått så långt att jag har hävdat att den tillförda vindkraftselen i princip inte kan användas i Sverige utan nästan uteslutande går på export. Vindkraftens branschorganisation låter oss dock få veta att detta är falskt och vilseledande och att det tvärtom, tillsammans med ny teknik, ökar tillförlitligheten.

Var landar energiministern i denna fråga? Är det desinformation att påstå att de här problemen finns? Går man då de fossila bränslebolagens ärenden?

Nu ser jag att min tid börjar ticka ut, så jag får försöka avrunda. Det här är en intressant diskussion att ta med tanke på hur stort genomslag rapporten har fått i Sverige, där jag och många andra beskylls i Sveriges Radio och andra sammanhang för att sprida desinformation och dessutom prorysk sådan.

Anf. 10 Energi- och näringsminister EBBA BUSCH (KD):

Herr talman! Det finns egentligen inga frågetecken kring den politiska linjen mellan ledamoten Josef Fransson och mig själv i den här diskussionen. Men det är noterat att det var ganska stökigt att ta del av den här rapporten. Jag har själv gett en längre kommentar, bland annat på den sociala medieplattformen X, som bland annat adresserade faktumet att energidebatten länge varit ganska polariserad. Vi har i Sverige försökt att överbrygga detta genom att säga att vi är för alla kraftslag som är fossilfria.

Man behöver se att vindkraft funkar på ett sätt, fjärrvärme och kraftvärme på ett annat sätt och vattenkraft på ännu ett sätt. De bidrar med olika saker i till systemet. Framför allt kan de ge oss olika mycket garanterad el, alltså el som man alltid kan få del av, alltså dygnet runt, alla dagar om året. Det är väldigt enkelt. Det är enkel fysik; det är inte politik. Vindkraften är väderberoende, medan till exempel kärnkraft och vattenkraft klassas som baskraft och ger mer av den garanterade elen. Det gör även gas, men vi vill röra oss bort från det fossila.

Det är ganska anmärkningsvärt att vi är ett land som försöker överbrygga polariseringen mellan olika kraftslag och säger att alla är välkomna, men att de fyller olika funktioner. Det är därför Sverige är ett av de länder i världen som tillsammans med Danmark – framför allt i Europa – har absolut mest vindkraft. Men vi har inte behov av mer av en jojo i hur mycket el som produceras olika dagar och att elpriserna därmed numera går upp och ned som en jojo för att vi har mycket vindkraft. Vi har behov av mer baskraft.

Jag har i olika internationella sammanhang kommenterat läget för Tyskland. Jag sa att Tyskland, likt Sverige, har ett väldigt väderberoende elsystem men att de jämfört med Sverige nu fortsätter i högt tempo in i den här återvändsgränden. Man behöver ha

baskraft. Man kan inte bara ha väderberoende kraftproduktion och lämna notan till alla andra grannländer.

Jag syftade på det faktum att Tyskland har lagt ned jättemycket baskraft i form av kärnkraft och att det påverkar inte minst södra Sverige och innebär att man har dragit upp priserna för våra elområden 3 och 4. Detta refereras i Wind Europes rapport som: "Swedish Deputy Prime Minister Ebba Bush has described the reliance on weather-dependent energy as a 'dead end'."

Det står alltså att jag skulle ha beskrivit beroendet av väderberoende energi som en återvändsgränd. Ja, om ett land ensidigt lägger sig på detta – men citatet togs ur sitt sammanhang. Vidare skriver man "alignment herself rhetorically with far-right scepticism of the transition despite Sweden's decades-long success in integrating wind power" och anklagar mig då för att alliera mig med ytterhögerens skepticism trots att vi har varit väldigt framgångsrika tidigare. Jag menar att det här har bidragit till ökad polarisering och dessutom är en förvrängning av citat.

Jag går tillbaka till Josef Franssons fråga om detta innebär att vi kommer att ändra kurs. Svaret är nej. Vi är stolta över den kurs som vi tillsammans för Sverige in på nu.

Anf. 11 JOSEF FRANSSON (SD):

Herr talman! Tack, energiministern, för svaret!

Som en liten reaktion på att Ebba Busch i det här sammanhanget säger att alla energislag är välkomna är jag inte helt säker på att jag delar den uppfattningen, ur mitt eget perspektiv. Det ska vi återkomma till i nästa debatt.

Herr talman! Jag anser att rapporten från vindkraftens branschorganisation Wind Europe visar på en häpnadsväckande arrogans, där man hävdar att i princip all kritik mot vindkraft är desinformation. Utan några riktiga belegg hävdar man att det pågår en desinformationskampanj orkestrerad från Kreml. Rapporten som ska varna för desinformation är om något just desinformation.

Det som är än mer häpnadsväckande, tycker jag i alla fall, är att skattefinansierade public service genom Sveriges Radio plockar upp den här rapporten och lyfter den som om det vore fara å färde för vårt land. I inte mindre än tre program instämmer man i denna desinformationskampanj, och det i princip helt okritiskt, först i *Ekot* och sedan i *Vetenskapsnyheterna*, och till sist kom 45 minuters lovsjungande i programmet *Klozet*.

För mig blir det alltmer uppenbart att Sveriges Radio har gått in i en valrörelse där man tydligt försöker sätta agendan, inte minst i frågor som rör klimat, miljö och energi. Som bekant – för de flesta här i alla fall – tappar ju klimatfrågan placeringar år för år bland väljarnas viktigaste frågor. Det kanske inte är konstigt med tanke på alla gånger man ropat varg de senaste två decennierna. Men på Sveriges Radio tycks man se det som sin uppgift att hålla frågan vid liv genom att pumpa ut sitt alarmistiska narrativ.

Den berömda Kent Asp-undersökningen från 2011 om journalisternas preferenser visade att det lilla säreigna Miljöpartiet faktiskt hade över 50 procents stöd bland journalisterna på public service. Hur det ser ut i dag är naturligtvis svårt att säga, men man har i alla fall stoppat försök till nya, uppföljande undersökningar.

Även om man skulle kunna tänka sig att journalister är så pass professionella att de inte låter personliga preferenser påverka vinklar och urval sammanfaller just rapporteringen kring klimat-, miljö- och energifrågor nästan alltid med inställningen hos vänstern i allmänhet och Miljöpartiet i synnerhet. Det framstår som något annat än bara slump. Vill man hitta initierad kritik av vindkraften får man hänge sig åt *Ring PI*, där inringarna berättar vad de tycker.

Jag har naturligtvis full förståelse för om energiminister Ebba Busch vill uttala sig med viss återhållsamhet kring Sveriges Radios rapportering om klimat och energi. Men jag ser det faktiskt som ett enormt problem att svenska folket skedmatas av en statsradio som är så tydligt driven av vänsterns narrativ. Man kan underkänna deras rapportering bara genom att hålla sig till siffror och sanning. Det kanske räcker med att energiminister Ebba Busch berättar lite om vad som verkligen stämmer, till skillnad från vad som står i rapporten som Sveriges Radio lyfter upp till något slags standardverk?

Anf. 12 Energi- och näringsminister EBBA BUSCH (KD):

Herr talman! Jag uppfattar att Josef Fransson och jag i grunden ändå är överens. Våra partier och de andra två som samarbetar kring energipolitiken är i alla fall det. Jag är mindre nöjd med att användas i något slags allmän diskussion kring public service eller miss-tänkliggörande av medier in mot valet. Det är inte därför jag är här. Jag är här å regeringens vägnar för att svara på de frågor som är ställda i interpellationen. Det har jag gjort. Jag har också kompletterat med vad jag anser är ytterligare relevant information för att åhörare både här och på distans ska förstå debatten.

Det är en utmaning att få till nyanserad medierapportering kring komplexa områden som till exempel klimat och energi. Jag kommer inte att uttala mig om den specifika rapporteringen kring detta, för jag har inte följt den i tillräcklig detalj för att kunna göra den typen av kommentarer. Jag menar även att makten – Sveriges riksdag och regering, som jag representerar i detta fall – bör hålla sig för god för svepande anklagelser mot journalister och medier i största allmänhet.

Jag har varit partiledare i elva år. Vid några få tillfällen har jag markerat hårt mot frågeställningar. Det finns dessutom enstaka tillfällen då jag gått så långt som att ge en värderande kommentar kring att frågebatteriet som helhet skulle vara politiskt färgat. Vi bör vara försiktiga med detta. Vill man prata opartiskhet kring public service eller medier i största allmänhet menar jag att detta är fel forum.

Därmed går jag tillbaka till energiområdet. Vi ska hålla den kurs som vi har satt, det vill säga se till att Sveriges energisystem blir mindre påverkbart av bland annat Rysslands agerande. Är det något som kan öka motståndskraften i sinnet hos svenska folket – motståndskraft mot desinformation – men också i den fysiska världen, såsom energisystem, ekonomi och sådan sammanhållning, är det att vi kompletterar all den väderberoende kraftproduktionen med mer baskraft. Det är precis detta vi nu verkställer.

Anf. 13 JOSEF FRANSSON (SD):

Herr talman! Det finns mycket att prata om vad gäller vindkraftsetableringen i Sverige – vindkraftsetablering tillsammans med den nedläggning av kärnkraft som har skett på omgående.

En sak som sällan kommer upp i diskussionen är att den stora utbyggnaden av vindkraft jämte den förtida nedstängningen har gjort att Svenska kraftnät har behövt rampa upp sina ersättningar för att betala kraftproducenter att inte producera och industri att pausa sin verksamhet. Det här har gått från mindre än 1 miljard årligen till nu för tiden 6 miljarder årligen. Aggregerat har ökningen inneburit en merkostnad för Svenska kraftnät om cirka 26 miljarder sedan 2020. Det är en del.

En annan del som jag tycker att vi borde tala mer om är att vindkraften har blivit styrande för svensk export. Den dagen det blåser exporterar vi. Den dagen det inte blåser exporterar vi betydligt mindre. Sanningen är, hävdar jag, att om vi installerar ytterligare 5 terawattimmar årlig vindkraftsproduktion i Sverige kommer det att innebära 5 terawattimmar större export. Så ser nämligen statistiken ut år för år.

Jag har analyserat statistiken ända från 2013 och framåt. År 2013 var det 10 terawattimmar in från vindkraft och 10 terawattimmar nettoexport. År 2020 var det 28 terawattimmar in och 25 terawattimmar nettoexport. År 2024 var det 40 terawattimmar in och 39 terawattimmar nettoexport.

Så ser statistiken ut. Det är nästan ett linjärt samband mellan vindkraft och nettoexport. Det här tycker jag att vi behöver prata mer om. Det är så stora tillkortakommanden att jag inte håller med om att alla kraftslag behövs. Vi behöver vindkraft ungefär lika mycket som en fisk behöver en cykel.

Anf. 14 Energi- och näringsminister EBBA BUSCH (KD):

Herr talman! Visst är Sveriges stora problem avsaknaden av baskraft. Det är därför vi har lagt så stort fokus på kraft- och fjärrvärme, på att värna vår vattenkraft och på att skapa goda förutsättningar för effekthöjningar av till exempel kärnkraft.

Sedan har vi exempel på företag som nästan skapar sina egna slutna system. Man gör en investering i vindkraftverk som övergår i vätgas, som man sedan kan använda för till exempel sin kemiindustri, vilket vi kan se på västkusten. Det är ett ypperligt exempel på hur man tillför mer kraftproduktion men också säkerställer

att den konverteras i en form som gör att man har den kraften tillgänglig när man behöver ha den. Det är i den riktningen som vi behöver fortsätta gå.

Vi vet att det går ganska snabbt att fatta beslut om att lägga ned kärnkraft, men att det tar lång tid att vända skutan. Det samarbete som vi just nu har och som tjänar Sverige väl syftar till att komma till den punkten att vi kan få till en återuppbyggnad av kärnkraften. Men vi konstaterar också att i väntan på att kärnkraftverken står klara och kan kopplas på nätet vore det bra om vi kan fortsätta bana väg för smarta lösningar som gör att vi får så mycket el som möjligt av den vindkraft som kan tillkomma under tiden.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 9 Svar på interpellation 2025/26:453 om investeringar i elnät

Anf. 15 Energi- och näringsminister EBBA BUSCH (KD):

Herr talman! Josef Fransson har frågat mig om jag avser att verka för att det ska bli möjligt att under en övergångsperiod nyttja gaskraft för att stärka vårt energisystem.

Målet för elproduktionens sammansättning år 2040 är 100 procent fossilfri elproduktion. För att nå klimatmålen och möjliggöra klimatomställningen behöver de fossila bränslena ersättas med fossilfri energi. För att möjliggöra en ökad elektrifiering behöver Sverige en kraftfull utbyggnad av fossilfri elproduktion. Regeringens långsiktiga inriktning av energipolitiken utgår från att Sveriges välstånd, konkurrenskraft och säkerhet vilar på en trygg tillgång till fossilfri energi till konkurrenskraftiga priser.

På kort sikt, fram till 2030–2035, bedömer Statens energimyndighet att det främst är effekthöjningar inom vattenkraft, kraftvärme och befintlig kärnkraft samt en utbyggnad av landbaserad vindkraft och solkraft som kan möta samhällets ökande behov av el.

Sverige importerar i dag all fossilgas. Det faktum att en stor del av svensk gasförsörjning är beroende av en enda inmatningspunkt, från Danmark till det västsvenska gasnätet, utgör en risk för försörjningstryggheten. För att stärka försörjningstryggheten för gas och för att minska användningen av fossila bränslen har regeringen som ambition att ersätta fossilgas med nationellt producerad biogas. En sådan utveckling stärker inte bara den nationella beredskapen utan förbättrar också Sveriges möjligheter att nå klimatmålen. Utbyggnaden av biogasproduktion för nätanslutning eller förvätskning i Sverige har en stor outnyttjad potential.

Regeringen gav i går Energimyndigheten i uppdrag att se över stödsystemet för biogas i syfte att framför allt öka inmatningen av nationellt producerad biogas på det västsvenska gasnätet.

Till dess att tillräcklig produktion av fossilfri el från kärnkraft är på plats bedömer regeringen att gasturbiner i högre utsträckning än i dag kommer att

fylla en viktig funktion i elsystemet. Gasturbiner har förutsättningar att tas i drift snabbt, är driftsmässigt planerbara och kan placeras där de gör störst nytta för elsystemet. Affärsverket svenska kraftnät använder redan i dag gasturbiner för att tillhandahålla viktiga funktioner i elsystemet, såsom störningsreserven, och för att öka överföringsförmågan i det svenska elnätet.

Regeringen beslutade i slutet av 2025 om utformningen av investeringsstödet inom Kraftlyftet. Kraftlyftet bidrar med att säkra tillgången på el till svenska hushåll och företag där och när den behövs. Stödet får beviljas till åtgärder som upprätthåller leveranssäkerheten i elnätet och till åtgärder för att möta en ökad elanvändning.

På längre sikt behövs kärnkraft för att säkra tillgången på el, men Kraftlyftet kommer att stärka leveranssäkerheten i kraftsystemet på kort sikt. Investeringarna kan bland annat avse biokraftvärmeverk och gasturbiner som drivs med förnybara bränslen.

Statligt stöd inom Kraftlyftet regleras genom EU:s allmänna gruppundantagsförordning, GBER. Enligt GBER kan stöd lämnas för att främja investeringar i förnybar energi och högeffektiv kraftvärme. Mot bakgrund av det ansträngda effektläget i södra Sverige kan det finnas behov av att utreda andra möjligheter att stödja investeringar i planerbar elproduktion som inte omfattas av nuvarande gruppundantagsförordning. Det gäller särskilt teknisklag såsom gasturbiner som har kapacitet att på sikt anpassas till klimatneutrala bränslen. En fortsatt beredning av frågan pågår inom Regeringskansliet.

Anf. 16 JOSEF FRANSSON (SD):

Herr talman! Tack, energiminister Ebba Busch, för svaret!

Jag har ställt en fråga till ministern som mynnar ut i att vi under en övergångsperiod bör nyttja gaskraft för att stärka vårt energisystem och inte minst utnyttja den redan befintliga investeringen Öresundsverket. Det byggdes en gång för att kompensera för bortfallet av Barsebäck.

Även om det inte kom med i själva frågan ondgjorde jag mig i interpellationen över de astronomiska investeringarna i elnätsverksamhet, vilket enligt mig till stor del är en följd av dålig energipolitik – dålig energipolitik här i Sverige och dålig energipolitik i länder som vi är sammanlänkade med.

Jag ska börja med några frågeställningar, innan jag ger mig in på argumentation.

Fråga ett: Har regeringen räknat på hur stora elnätinvesteringar vi skulle kunna bespara oss om Öresundsverket kördes i betydande omfattning i väntan på ny kärnkraft? Med betydande omfattning tänker jag mig kanske 1 000–2 000 timmar per år eller något sådant.

Fråga två: Har regeringen gjort några bedömningar av hur mycket effekttilldelning SVK och Eon skulle kunna ge väntande elkunder i södra Sverige om Öresundsverket kördes i betydande omfattning?

Fråga tre: Varför, tror ministern, använder inte Svenska kraftnät flaskhalsintäkterna till drift av Öresundsverket och till motköp i någon betydande omfattning?

Fråga fyra: Håller ministern med om att det finns anledning att ompröva doktrinen att alla problem som uppstår ska lösas med investeringar i elnätsverksamhet?

Herr talman! Kanske börjar vi se en ljusning, men Europa, inklusive Sverige, har lidit svårt av ett tillstånd där ideologi fått prägla energipolitiken och där statsvetare och jurister, snarare än ingenjörer, hållit i styråran. Man har trott att väderberoende sol- och vindkraft skulle kunna ersätta planerbar kol- och kärnkraft och att alla problem som uppstår längs vägen skulle kunna lösas med nya kraftledning. Hur mycket denna ideologi har kostat Sverige är svårgreppbart, men vissa talar om storleksordningen 1 000 miljarder kronor.

Herr talman! Både jag själv och energiminister Ebba Busch ser en framtid för Sverige där ny kärnkraft åter kommer att utgöra basen i svensk elproduktion, sannolikt i större omfattning än under tidigt 00-tal. Men jag ser också framför mig att vi kastar miljarder och åter miljarder på nya elledningar som i stor omfattning kommer att vara obsoleta den dag då kärnkraften åter regerar vårt energisystem.

Många i energibranschen beskrev under tidigt 00-tal stamnätet som i stort sett färdigbyggt. Fokus låg därför på drift, underhåll och effektivisering snarare än på stora nyinvesteringar. Investeringsramarna låg under den tiden på runt 700 miljoner kronor per år. Sedan dess har Svenska kraftnäts investeringsramar ökat till årets 14,6 miljarder och ska pressas upp ytterligare, till 25 miljarder kronor per år, till 2029. Den ökade investeringstakten har hittills, aggregerat, inneburit merkostnader på över 80 miljarder kronor i dagens penningvärde – nästan ett helt kärnkraftverk.

Nätinvesteringarna kan naturligtvis kopplas till andra saker, som reinvesteringar, stormsäkring och sådana saker. Men något som också har varit väldigt kostnadsdrivande har varit den här ideologin: utbyggnaden av vindkraft och nedläggningen av kärnkraft.

Ministern får jättegärna resonera lite kring hur vi ska tänka framgent. Ska vi använda gaskraften för att slippa nätutbyggnad? Och ska vi använda Öresundsverket, som egentligen bara står där och väntar på att startas?

Anf. 17 Energi- och näringsminister EBBA BUSCH (KD):

Herr talman! Jag noterar att jag har fått ytterligare ett batteri med frågor. Jag ska göra mitt bästa för att svara.

När det gäller den första frågan, om vi räknat på hur stora elnätinvesteringar vi skulle kunna slippa om vi körde Öresundsverket i betydande omfattning, är svaret nej, det finns inga sådana beräkningar. Men det är såklart något som man kan resonera kring.

Den andra frågan hänger ihop med den första. Har vi gjort några bedömningar kring hur mycket

effekttildelning SVK och Eon skulle kunna ge vändande elkunder i södra Sverige om detta skedde? Mitt svar blir väl: Vi konstaterar att SVK:s senaste kraftbalansrapport visar att vi nu går åt rätt håll igen. Efter en tid då vi bara har sett mörka moln på effektbalanshimlen har effektbalansen för Sverige nu förbättrats med 2 000 megawatt, inte minst i södra Sverige. Detta härrör i hög grad specifikt från Öresundsverket. Det faktum att det är återstartat och i dag kan användas har inneburit att vi har en mycket bättre effektbalans i södra Sverige; förbättringen motsvarar 2 000 megawatt. Det är alltid svårt med siffror i politiken, men det är nästan lika mycket som kraften från två kärnkraftsreaktorer.

Vi ser nu också en kraftig återinvestering i kraft- och fjärrvärme. Detta var på väg ut på grund av bland annat den tidigare regeringens avfallsförbränningskatt, som vi har stoppat. Vi signalerar nu tydligt till branschen att kraft- och fjärrvärme är prioriterat och välkommet, så att man kan göra långsiktiga investeringskalkyler. Detta ser vi bland annat i Krafttringens stora investeringar utanför Eslöv i södra Sverige.

För att övergå till fråga tre om motköp och liknande: SVK har en rad olika åtgärder som de kan använda för att stärka överföringskapaciteten, och vår uppfattning är att dessa åtgärder används. Det här är något som vi, och jag som minister med ansvar för myndigheten, såklart har en nästan ständig dialog med dem om.

Fråga fyra: Håller ministern med om att det finns anledning att ompröva doktrinen om en övertro på elnät? Ja, det är det som är Sveriges och de fyra samarbetspartiernas linje, som också är förankrad i EU-nämnden, både för Sveriges vidkommande och för Europeiska unionen som helhet. Det går inte att med elnät bygga sig ur ett underskott när det gäller nödvändig kraftproduktion. Detta ger ett svajigt och otroligt dyrt elnät som inte blir tillräckligt robust.

Min slutsats blir att man, om man fortsätter att ha en övertro på elnät på det sätt som vi har sett i många olika delar av samhället, inte ser energi som ytterst en säkerhetsfråga, vilket det är. Det är en fråga om jobben, tillväxten och möjligheten att minska utsläppen utan att det sker på bekostnad av konkurrenskraften, men ytterst är det också verkligen en fråga om säkerhet. Det är den linje som Sverige tillämpar.

Anf. 18 JOSEF FRANSSON (SD):

Herr talman! Vi har ett överskott på energi samtidigt som svenska företag står i kö för effekttildelning. Varför har det blivit så här? Jag tänkte kosta på mig en kort historik. Att vi mellan 1999 och 2020 stängde sex kärnkraftsreaktorer är det enskilt största misstag vi gjort. Med ”vi” menar jag kanske inte i första hand energiministern och mig själv utan röda och rödgröna regeringar före oss.

Utan att fastna för länge i just den här frågan, som är tämligen väldebatterad i den här kammaren, kan vi bara konstatera att detta har skapat dyra problem. Det näst största misstaget var att med subventioner trycka

in en massa vindkraft i systemet, som marknaden egentligen aldrig efterfrågat – vilket jag menar slog sönder den svenska elmarknaden.

Det är dock inte bara Sverige som har tillämpat den rådande destruktiva ideologin, utan de problem som drabbar oss kommer också utifrån.

Vi har i denna kammare talat ganska mycket om Tyskland och om hur det har påverkat svenska elpriser att tyskarna har lagt ned samtliga sina 17 verksamma kärnkraftsreaktorer genom Fukushimabeslutet samtidigt som man har investerat i enorma mängder sol- och vindkraft. Förutom att man skapat mycket volatila väderberoende kraftsystem har man också minskat sin energiproduktion med runt 20 procent netto. Detta påverkar naturligtvis Tysklands grannar, inklusive Sverige, vad gäller både elpriser och elöverföring.

Nu har det dock dykt upp ytterligare en sabotör, nämligen Storbritannien. Även britterna har kommit att bli en stor importör av el och har likt Tyskland lagt ned baskraft till förmån för sol och vind. Man har trots investeringar i väderberoende kraft minskat sin totala elproduktion med nära 25 procent på lite över ett decennium.

Detta har föranlett Norge att bygga en 1 400 megawatts HVDC-lina till Storbritannien. Förutom den lina har det också byggts en HVDC-lina mellan Norge och Tyskland, även den på 1 400 megawatt. När dessa ledningar togs i drift 2021 fick det stora konsekvenser för Sverige då elflödena numera ofta kommer in från öster, till exempel från Finland eller från östra Sverige. Sedan går de västerut genom mellersta Sverige och vidare till Norge via växelströmsledningar som vi inte över huvud taget har rådighet över eller kan styra. Detta är vårt svenska nät inte konstruerat för.

Det har i stället renderat i loop flows och i att Sverige har fått det svårare att exportera överskott söderut. Det skapar ytterligare behov av reservkraft, mothandel och framtida nätförstärkningar, och priserna i SE4 pressas upp relativt övriga Sverige.

Herr talman! Seriekompensering är något som vi har tillämpat sedan 50-talet. Tekniken går kortfattat ut på att man installerar seriekondensatorer på långa kraftledningar. Därigenom minskas det reaktiva motståndet, vilket gör att man kan överföra upp till 50 procent mer el. Detta hotas nu, och det pågår till och med en planerad utfasning av seriekompenseringen på vissa kritiska sträckor, särskilt i snitt 2. Det är inte på grund av att seriekondensatorerna är dåliga eller föråldrade, utan det är en direkt konsekvens av vindkraftsutbyggnaden.

Det är nämligen tekniskt komplicerat att ansluta ny vindkraft till dessa ledningar, och därför tvingas man bygga dubbelledningar. Det skulle vara intressant att titta på hur mycket extra nätkostnader som vindkraften har tillfört Sverige bara i det avseendet.

Om ministern känner sig manad får hon jättegärna resonera lite kring hur hon och regeringen ser på att elnätskunderna ständigt måste betala för vindkraftens tillkortakommanden.

Anf. 19 Energi- och näringsminister EBBA BUSCH (KD):

Herr talman! Jag dristar mig till att komma tillbaka till frågan om kapacitetsfaktor. Sverige är ett av de länder som har absolut bäst elsystem. Vi har en nästan helt fossilfri elproduktion, det vill säga Sverige producerar el utan en massa utsläpp. Vi har inte en massa olja eller gas, utan det är mer än 99 procent fossilfritt.

Den stora bulken av Sveriges elproduktion kommer från vattenkraft och kärnkraft, och sedan har vi jättemycket vindkraft. Sverige och Danmark har mest vindkraft i Europa. Vi har också lite solkraft ovanpå det. Dessa olika kraftslag levererar olika mycket garanterad el – det som brukar kallas för kapacitetsfaktor. Det är en teknisk term. Politiken kan inte hitta på hur den ska definieras, vilket jag har debatterat i flera olika sammanhang.

Det handlar om garanterad el, som jag kallar det på enklare svenska. Det absoluta bästa där är vattenkraften, som ligger på ungefär 84 procent. Sedan kommer kärnkraften, som ligger på 74 procent. Sedan är det ett jättehack ned till vindkraften, där havsbaserad vindkraft ligger på runt 18 procent för Sveriges del. Den landbaserade vindkraften ligger på runt 11 procent. Man kan alltså få ut lite mer garanterad el från den havsbaserade vindkraften.

Det här gör att det är olika hur mycket el som stadigt levereras in i elnätet. När el från till exempel ett vattenkraftverk ska ut i elkablarna vet man hur mycket kabel som krävs för att ta emot elen, eftersom man alltid vet hur mycket el vattenkraften levererar. Vindkraften däremot levererar ibland jättemycket och ibland jättelite el, och då krävs en mycket större kabel som klarar när vindkraften levererar maximalt. Men i genomsnitt är det mindre som levereras. Man kan säga att det måste byggas en motorväg i stället för en liten landsortsväg, och det är klart att det blir dyrare.

Regeringen har vidtagit många åtgärder. Det har också skett en viss vändning i omvärlden, vilket har gjort att vi lyckades halvera svenskarnas elpriser mellan 2022 och 2025. Trots detta har många upplevt att elkostnaderna fortfarande är höga, för att elnätsavgifterna har gått upp. Nu har vi fler verktyg att sätta in mot omotiverat höjda elnätsavgifter, vilket de rödgröna inte hade, men kostnaden för svenska hushåll och företag har de facto drivits upp. Då behöver vi hitta en balans.

Gasturbiner är inte någon quickfix som gör att vi får mer garanterad el på kort sikt. Men vi är öppna för det, vilket är anledningen till att vi har haft ett pilotprojekt där.

Kärnkraften är viktig, nödvändig och rätt, men den tar tid.

Hur ska vi få mer garanterad el från den vindkraft som ändå finns? Vi behöver fortsätta att lägga tid och kraft på att allt inte ska gå på export.

Kort sagt: Ja, det är klart att elnätet har blivit mycket dyrare med väldigt mycket väderberoende kraftproduktion. Det är bra om fler svenskar förstår det.

Anf. 20 JOSEF FRANSSON (SD):

Herr talman! Tack, energiminister Ebba Busch, för inlägget!

Nu kanske jag inte citerar ministern exakt, men jag tyckte att hon sa något om att vi har det bästa energisystemet i Europa på grund av att vi inte har något fossilt inslag i produktionen. Visst, man kan tillstå att det är positivt.

Ibland tänker jag dock på vilket energisystem vi hade kunnat ha om framför allt de rödgröna partierna, men även en tidigare borgerlig regering, inte hade tagit alla vansinniga energipolitiska beslut. Om vägen i stället hela tiden hade varit utstakad för reinvesteringar i kärnkraft hade Sverige varit ett betydligt rikare land i dag.

Som jag talade om i ett tidigare anförande ansågs stamnätet vara färdigutbyggt tidigt på 2000-talet. Vi hade en elproduktion som där och då tjänade svensk industri otroligt bra. Tänk om Vattenfall bara hade låtit bli sina Europaäventyr med Nuonaffären och tysk brunkol! Då hade förluster på 100–150 miljarder kronor kunnat undvikas.

Därtill kan läggas ytterligare ett antal miljarder i förluster på Vattenfalls vindkraftsverksamhet. Detta kan plussas på med 100 miljarder för elcertifikat och alla vindkraftsdrivna nätinvesteringar på totalt miljarder. Som jag också sa i ett tidigare anförande här i debatten har SVK:s upphandlade reglering aggregerat kostat 26 miljarder.

Allt detta sammantaget hade kunnat bekosta flera nya kärnkraftsreaktorer. De summor jag räknade upp motsvarar flera hundra miljarder.

Det är ledsamt att se tillbaka på hur otroligt misskött Sveriges energisystem har varit de senaste 20 åren. Jag tror att energiministern kan instämma i åtminstone en del av detta.

Anf. 21 Energi- och näringsminister EBBA BUSCH (KD):

Herr talman! Vi får kanske lägga in en brasklapp när det gäller en del av det.

Jag har sagt det viktigaste, och jag vill avsluta med att tacka för interpellationen. Det är bra att vi diskuterar de här frågorna och att vi klarar av att sätta kostnader i relation till helhet. Det har varit mycket fokus på vad Sveriges nya kärnkraftsprogram kostar. Det behöver sättas i relation till vad man får av en investering som ska hålla i 120 år och som dessutom är pålitlig och innebär att det inte behöver bli lika mycket fördyringar när det gäller elnätet. Man behöver se mer till helheten i energisystemet när man värderar olika investeringar och ställer dem mot varandra.

Vi är på god väg. Vi har vänt svensk energipolitik. Jag kan ibland också fastna i funderingar om hur det hade varit om man inte hade tagit de där besluten tidigare, men nu är det vårt ansvar att se till att skutan får rätt kurs. Det är bråttom. Jag tycker att vi gör det bra och ser fram emot att göra mer kommande år, om svenska folket låter oss göra det.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 10 Anmälan om interpellationer

Följande interpellationer hade framställts:

den 7 maj

2025/26:475 Regeringens arbete i ILO

av *Adrian Magnusson* (S)

till arbetsmarknadsminister och vikarierande klimat- och miljöminister Johan Britz (L)

2025/26:476 Humanitärt tillträde till Gaza

av *Jacob Risberg* (MP)

till bistånds- och utrikeshandelsminister Benjamin Dousa (M)

2025/26:477 Postnords nedläggningar i inlands-kommuner

av *Sara Gille* (SD)

till civilminister Erik Slottner (KD)

2025/26:478 Sveriges agerande för skydd för civila humanitära konvojer

av *Jacob Risberg* (MP)

till utrikesminister Maria Malmer Stenergard (M)

2025/26:479 Uppföljningsrapport om minoritetspo- litiken

av *Mirja Räihä* (S)

till kulturminister Parisa Liljestrand (M)

§ 11 Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 7 maj

2025/26:793 Utbildningsinsatser för journalister

av *Björn Söder* (SD)

till minister för civilt försvar Carl-Oskar Bohlin (M)

2025/26:794 Ideella skogsinventerare

av *Pontus Andersson Garpvall* (SD)

till arbetsmarknadsminister och vikarierande klimat- och miljöminister Johan Britz (L)

2025/26:795 Regeringens stöd till det iranska folket

av *Markus Wiechel* (SD)

till utrikesminister Maria Malmer Stenergard (M)

2025/26:796 Skola i fängelset för dömda 13-åringar

av *Camilla Hansén* (MP)

till utbildnings- och integrationsminister Simona Mo- hamsson (L)

2025/26:797 Teckenspråkiga elevers rätt att utbilda sig

av *Camilla Hansén* (MP)

till gymnasie-, högskole- och forskningsminister Lotta Edholm (L)

2025/26:798 Politisering av internationella luft- fartssystem

av *Nima Gholam Ali Pour* (SD)

till utrikesminister Maria Malmer Stenergard (M)

2025/26:799 En nordisk samordningsstruktur för transportfrågor

av *Åsa Karlsson* (S)

till infrastruktur- och bostadsminister Andreas Carlson (KD)

§ 12 Kammaren åtskildes kl. 10.08.

Sammanträdet leddes av talmannen.

Innehållsförteckning

§ 1 Anmälan om ersättare	1
§ 2 Avsägelse	1
§ 3 Anmälan om efterträdare	1
§ 4 Anmälan om faktapromemoria	1
§ 5 Ärenden för hänvisning till utskott	1
§ 6 Ärenden för bordläggning	1
§ 7 Svar på interpellation 2025/26:440 om utbildningen för företagsläkare	2
Anf. 1 Arbetsmarknadsminister och vikarierande klimat- och miljöminister JOHAN BRITZ (L)	2
Anf. 2 JOHANNA HARALDSSON (S)	2
Anf. 3 Arbetsmarknadsminister och vikarierande klimat- och miljöminister JOHAN BRITZ (L)	3
Anf. 4 JOHANNA HARALDSSON (S)	3
Anf. 5 Arbetsmarknadsminister och vikarierande klimat- och miljöminister JOHAN BRITZ (L)	3
Anf. 6 JOHANNA HARALDSSON (S)	4
Anf. 7 Arbetsmarknadsminister och vikarierande klimat- och miljöminister JOHAN BRITZ (L)	4
§ 8 Svar på interpellation 2025/26:448 om desinformation om vindkraft	4
Anf. 8 Energi- och näringsminister EBBA BUSCH (KD)	4
Anf. 9 JOSEF FRANSSON (SD)	5
Anf. 10 Energi- och näringsminister EBBA BUSCH (KD)	5
Anf. 11 JOSEF FRANSSON (SD)	6
Anf. 12 Energi- och näringsminister EBBA BUSCH (KD)	6
Anf. 13 JOSEF FRANSSON (SD)	7
Anf. 14 Energi- och näringsminister EBBA BUSCH (KD)	7
§ 9 Svar på interpellation 2025/26:453 om investeringar i elnät	7
Anf. 15 Energi- och näringsminister EBBA BUSCH (KD)	7
Anf. 16 JOSEF FRANSSON (SD)	8
Anf. 17 Energi- och näringsminister EBBA BUSCH (KD)	8
Anf. 18 JOSEF FRANSSON (SD)	9
Anf. 19 Energi- och näringsminister EBBA BUSCH (KD)	10
Anf. 20 JOSEF FRANSSON (SD)	10
Anf. 21 Energi- och näringsminister EBBA BUSCH (KD)	10
§ 10 Anmälan om interpellationer	11
§ 11 Anmälan om frågor för skriftliga svar	11
§ 12 Kammaren åtskildes kl. 10.08.	11